

ANTROPOGENEZ

Gulnora Mels qizi To'xtamishova

Buxoro davlat universiteti

Ilmiy rahbar: Dina Yasaviyevna Shigabuddinova

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Antropogenez haqida va Antropogenezning hozirgi zamon ilmiy nazariyasi endilikda tor tarmoq sohasi haqida. Antropogenez nazariyasi fanlararo tadqiqot sohasi sifati haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Antropogenez, qiyofa, mehnat, Antropologiya, Gominoidlar, Sut emizuvchilar, Homo, Anatomiya, Fiziologiya, Embriologiya, Paleontologiya, Arxeologiya, Molekulyar biologiya, Primatlar, Genetika, Umurtqalilar.

ANTROPOGENEZ

ABSTRACT

This article is about Anthropogenesis and the modern scientific theory of Anthropogenesis is now about the narrow network field. The theory of anthropogenesis provides information on the quality of the field of interdisciplinary research.

Keywords: Anthropogenesis, Appearance, Labor, Anthropology, Hominoids, Mammals, Homo, Anatomy, Physiology, Embryology, Paleontology, Archeology, Molecular Biology, Primates, Genetics, Vertebrates.

Antropogenez (antropo va genez) -inson jismoniy qiyofasining shakllanishi, mehnat faoliyati, tili, shuningdek jamiyatning dastlabki rivojlanish jarayoni. Antropogenez haqida ta'limot antropologiya tarmog'i.

Antropogenez nazariyasi fanlararo tadqiqot sohasi sifatida.

Antropogenezning hozirgi zamon ilmiy nazariyasi endilikda tor tarmoq sohasi emas, balki tabiiy va ijtimoiy fanlarning tutashuv chegarasidagi majmuaviy fanlararo tadqiqotlardan iborat.

Bugungi kunga kelib fan odamning kelib chiqish jarayonini muayyan darajada tiklash imkonini beruvchi ko'p sonli ma'lumotlarni to'plagan. Ushbu muammoni hal etishda arxeologiya va antropologiyadan tortib to molekulyar biologiya hamda atom fizikasigacha bo'lgan ko'plab fanlar ishtirok etmoqda.

Hozirgi zamon tasniflari ma'lumotlariga ko'ra, odam turiga, umurtqalilar kichik turiga, sut emizuvchilar sinfiga, primatlar guruhiga, gominoidlarning katta oilasiga, gominoidlarning oilasiga, Homo turiga mansubdir.

Odamning hayvondan kelib chiqqanligini tasdiqlovchi dalillar qiyosiy anatomiya, fiziologiya, embriologiya, paleontologiya, genetika fanlari betgan ma'lumotlarga suyanadi.

Barcha tirik organizmlarda hujayra tuzilishi, odam va hayvonlarning skeletlarining hamda a'zolarining o'xshashligi, odamdagi rudimentar a'zolar(kopchik umurtqalar, oxirgi jag' tishlar, ko'richak va hokazo hammasi bo'lib 90 dan ortiq) , atavizmlar(jabra yorig'i , tananing to'liq jun bilan qoplanishi va boshqalar), inson embrionida hayvonot dunyosiga xos evolyutsiya bosqichlarining takrorlanishi va hokazo.

Odam hozirgi zamon biologiya fani tomonidan yaxshi o'rganilgan primatlar eng ko'p genetik va anatomo- fiziologik o'xshashliklarga egadir. Odamning primatlardan kelib chiqqanligi paleoantropologiya tomonidan ham qazishmalar chog'ida topilgan gominidlar va antropoidlar shakllarini morfologik tahlili asosida tasdiqlanadi.

Molekulyar biologiyaning so'nggi yillardagi yutuqlari odam bilan primatlarning nasli bir ekanligini ko'rsatuvchi yangi dallilarni aniqladi.

Ma'lumki, yaqinda inson genomi sirlari ochildi va e'lon qilindi.

Genetika bergan ma'lumotlarga ko'ra genlar bo'yicha b8z indonning hozir yashayotgan qarindoshlaridan eng yaqini bo'lgan shimpanzedan atugi 1% dan sal ortiqrow farqqa egamiz.DNK molekulalari nukleotid izchilligining o'zgarish tezligiga asoslangan ma'lumotga ko'ra ("molekulyar soatlar" metodi) bizning hozirgi maymunlar bilan ajdodimiz bir bo'lgan.

Ularning ajdodlari bilan odamga kelib tutashuvchi gominid liniyaning ajralish bundan 5-7mln yil ilgari yuz bergan. Agaer shimpanze nazarda tutilsa, u holda bu divergensiya 5 mln yil ilgari bo'lgan , gorillalar va orangutanlar ildizlarining ajralishi esa undan ham oldinroq ro'y bergan.

Antropogenez nazariyasida topilgan suyak qoldiqlari va tosh artefaktlarning sanasini belgilash muhim agamiyatga ega. Bu o'rinda fizika va ximiya yordamga keladi. Zamonaviy tabiiy- ilmiy usullardan (uranning spontan bo'linishi treklari bo'yicha sanani aniqlash, kaliy- argonli, paleomagnet, termoluminescent usullar) antropogenezning mutlaq xronologiyasini yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Arxeologik topilmalarning mikrotuzilmasini o'rganishda fizikaviy- kimyoviy usullardan (rentgan nurlanishi, elektron miktoskopiya) ham foydalaniladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Antropogenez inson jismoniy qiyofasining shakllanishi, mehnat faoliyati, tili, shuningdek jamiyatning dastlabki rivojlanish jarayoni ekanligini bilib oldim.

Antropogenez nazariyasi fanlararo tadqiqotlatning sohasi sifatida.

Antropogenezning hozirgi zamonaviy ilmiy nazariyasi endilikda tor tarmoq sohasi emas, balki tabiiy va ijtimoiy fanlarning tutashuv chegarasidagi majmuaviy fanlararo tadqiqotlardan iborat.

REFERENCES

1. Dina Yasaviyevna Shigabudinova, "Cultural Anthropology in English Philosophy", International Journal on Integrated Education Volume 4, Issue 10, Oct 2021 p.62-66 <https://doi.org/10.31149/ijie.v4i10.2259>
2. Dina Yasaviyevna Shigabudinova, " ELITE CULTURE: SIGNS, FEATURES, EXAMPLES," Middle European Scientific Bulletin, vol. 7, Dec. 2020, pp. 97-100, doi:10.47494/mesb.2020.1. 1474.
3. Shigabudinova Dina Yasaviyevna "The concept of culture in English philosophy" Journal of Contemporary Issues in Business and Government, Volume 27 ,1 p.757-763
4. Magolda, Peter M. (March 2000). "The Campus Tour: Ritual and Community in Higher Education". *Anthropology & Education Quarterly*. 31: 24–46. doi:10.1525/aeq.2000.31.1.24.5. Heyer, Virginia (1948). "In Reply to Elgin Williams".
5. *American Anthropologist*. 50(1): 163–66. doi:10.1525/aa.1948.50.1.02a00290.